

A második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia konzultációs vitaanyaga

Dr. Pálvölgyi Tamás
NÉS szakmai koordinátor
Nemzeti Alkalmazkodási Központ

2013. november 12.

NÉS Konzultáció
Országgyűlési Nyílt Nap

Miért kell stratégia az éghajlatváltozásra?

- > Kárpát-medencei létalapjaink – gazdag vízkészleteink, termőföldjeink, erdeink, változatos élővilágunk – tartós megóvása **nemzetstratégiai jelentőségű**.
- > Az éghajlatváltozás hatásai olyan **komplex problémakört alkotnak**, mely kihívásokra hatásos választ csak összehangolt, távlatos koncepciók adhatnak.
- > A **klímavédelem horizontális szempontjai** szinte minden gazdaságfejlesztési, regionális fejlesztési programban meg kell jelenjenek.
- > A **NÉS cél- és eszkörendszer**e lehetővé teszi az EU pénzügyi források éghajlatvédelmi célú felhasználásának tervezését, fókuszált megvalósítását és nyomon követését.

Miért van szükség a NÉS megújítására?

- > A NÉS-1 **kellő szakmai megalapozottsággal** került kidolgozásra.
- > De nem vette figyelembe, hogy az **éghajlatváltozás hatásai a térben differenciáltan jelentkeznek** és a társadalmi-gazdasági rendszerek területi különbségeiből fakadóan az egyes térségek alkalmazkodóképessége is eltérő.
- > A NÉS-1 célrendszere és felépítése jelentős kettősséget mutatott: a **mitigációs munkarészek jelentős túlsúlya jellemezte. – Az alkalmazkodásra nagyobb hangsúlyt kell fektetni.**
- > A célok és intézkedések nem, vagy csak **részben integrálódtak a 2007-2013-as EU-s költségvetési időszak programjaiba.**
- > Megvalósulásának **nyomon követése nem megfelelően biztosított.**

NÉS megalapozása: háttér tanulmányok

Témakör	Háttér tanulmányok szerzői
Éghajlati tendenciák, várható éghajlatváltozás	<i>Bartholy Judit, Pongrácz Rita</i>
ENSZ, EU klímátárgyalások	<i>Faragó Tibor</i>
Nemzetközi éghajlatpolitika	<i>Feiler József</i>
Alkalmazkodás: vizek	<i>Nováky Béla</i>
Alkalmazkodás: talaj	<i>Kerék Barbara et al.</i>
Alkalmazkodás: mezőgazdaság	<i>Csete László</i>
Alkalmazkodás: emberi egészség	<i>Páldy Anna</i>
Alkalmazkodás: élővilág	<i>Czúcz Bálint</i>
Alkalmazkodás: katasztrófavédelem	<i>Babos Tibor</i>
Kutatás, fejlesztés, innováció	<i>Gémesi Zsolt</i>
Éghajlati sérülékenység vizsgálat	<i>Kukely György et al.</i>
NÉS társadalmi-gazdasági hatások	<i>Baranyi Rita et al.</i>

KÖSZÖNET a közreműködésért!

A NÉS felépítése

- > **I. Helyzetértékelés:** Magyarországi éghajlat megfigyelt változásai. - Várható éghajlatváltozás Magyarországon. - ÜHG kibocsátások hosszú távú alakulása.
- > **II. NÉS-1 felülvizsgálata:** SWOT elemzés. - Ajánlások, javaslatok a NÉS-2 kidolgozásához.
- > **III. A NÉS stratégiai keretei:** küldetés, jövőkép, célrendszer.
- > **IV. Hazai Dekarbonizációs Útiterv:** forgatókönyvek, célok, cselekvési irányok.
- > **V. Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia:** az éghajlatváltozás várható hatásai , sérülékenység vizsgálat, célok, cselekvési irányok.
- > **VI. Partnerség az Éghajlatért Szemléletformálási Terv**

I. Helyzetértékelés

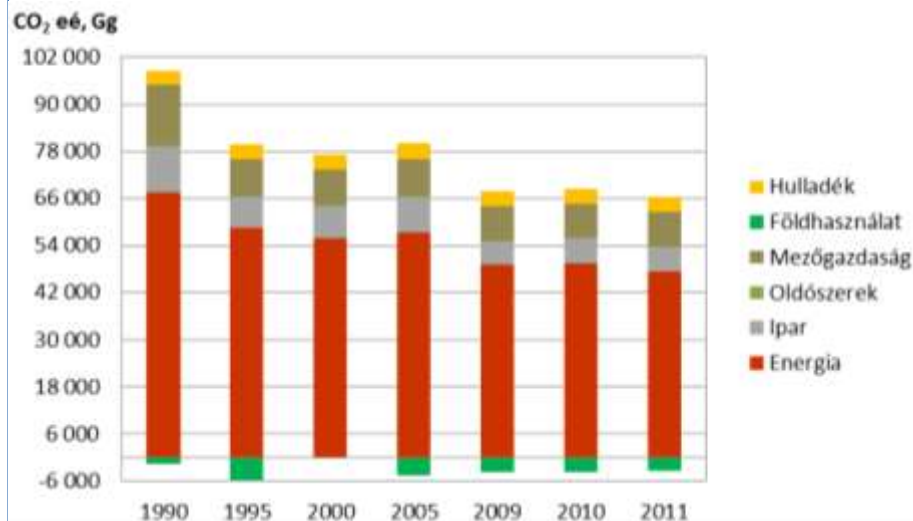
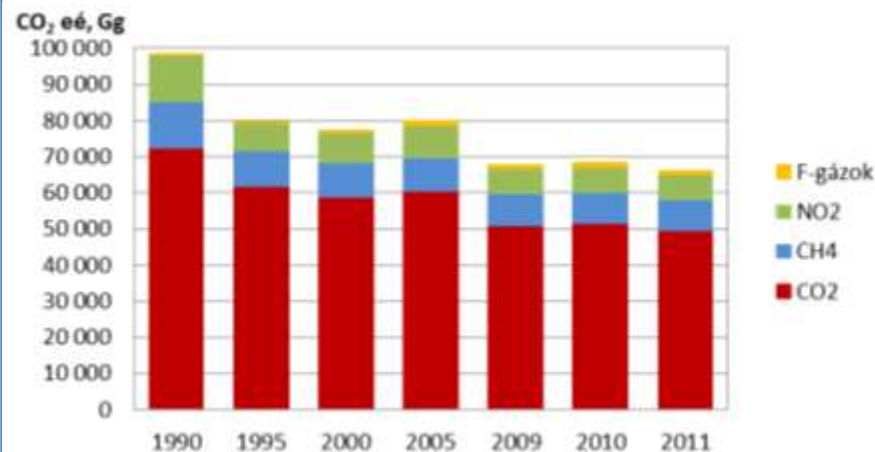
Várható éghajlatváltozás Magyarországon - összefoglaló értékelés

- > Az **évi középhőmérséklet** 1-2,5 fokos emelkedése valószínűsíthető, télen és nyáron valamivel nagyobb felmelegedésre számíthatunk.
- > **Fagyos napok száma** 30-35%-kal csökkenhet, míg a hőségriadós napok száma – különösen az ország középső és délkeleti térségeiben – több, mint 30 nappal gyarapodhat.
- > Télen a **csapadék** mintegy 15-20%-os növekedése, nyáron pedig 10-30%-os csökkenése vetíthető előre, de az eredmények nem szignifikánsak.
- > **Száraz napok száma** télen 10-15%-kal csökkenhet, nyáron pedig – különösen a Dunától keletre – 15-25%-kal növekedhet.
- > **Össességében a hóhullámok gyarapodásával és a jelenleginél szélsőségesebb vízjárással kell számolni.**
- > A **szélsőségek** várható alakulása elsősorban **Magyarország középső, keleti, és délkeleti területeit érinti kedvezőtlenül**, mely a területi sérülékenység vizsgálatok jelentőségére hívja fel a figyelmet.

ÜHG kibocsátások hosszú távú alakulása

- > Magyarország kibocsátása a nyolcvanas évek közepe óta 40 százalékkal csökkent.
- > Ennek elsődleges oka a szocialista nehézipar összeomlása volt, melynek következtében munkahelyek százazreit veszítettük el.
- > Másodlagos oka a szén földgázzal történő felváltása volt, mely súlyos függőséget keletkeztetett.
- > 2011-ben a **kibocsátások legnagyobb része (71,2%) az energiaszektor számlájára írható**, ezt követi a mezőgazdaság 13,1%-os, az ipari folyamatok további 10,0%-os, majd végül a hulladékszektor 5,2%-os részesedéssel.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának alakulása 1990 és 2011 között, üvegházgázok szerinti bontásban, valamint ágazatonként

II. A magyarországi éghajlatpolitika stratégiai alapjai

A NÉS stratégiai keretei

> A Stratégia **küldetése**

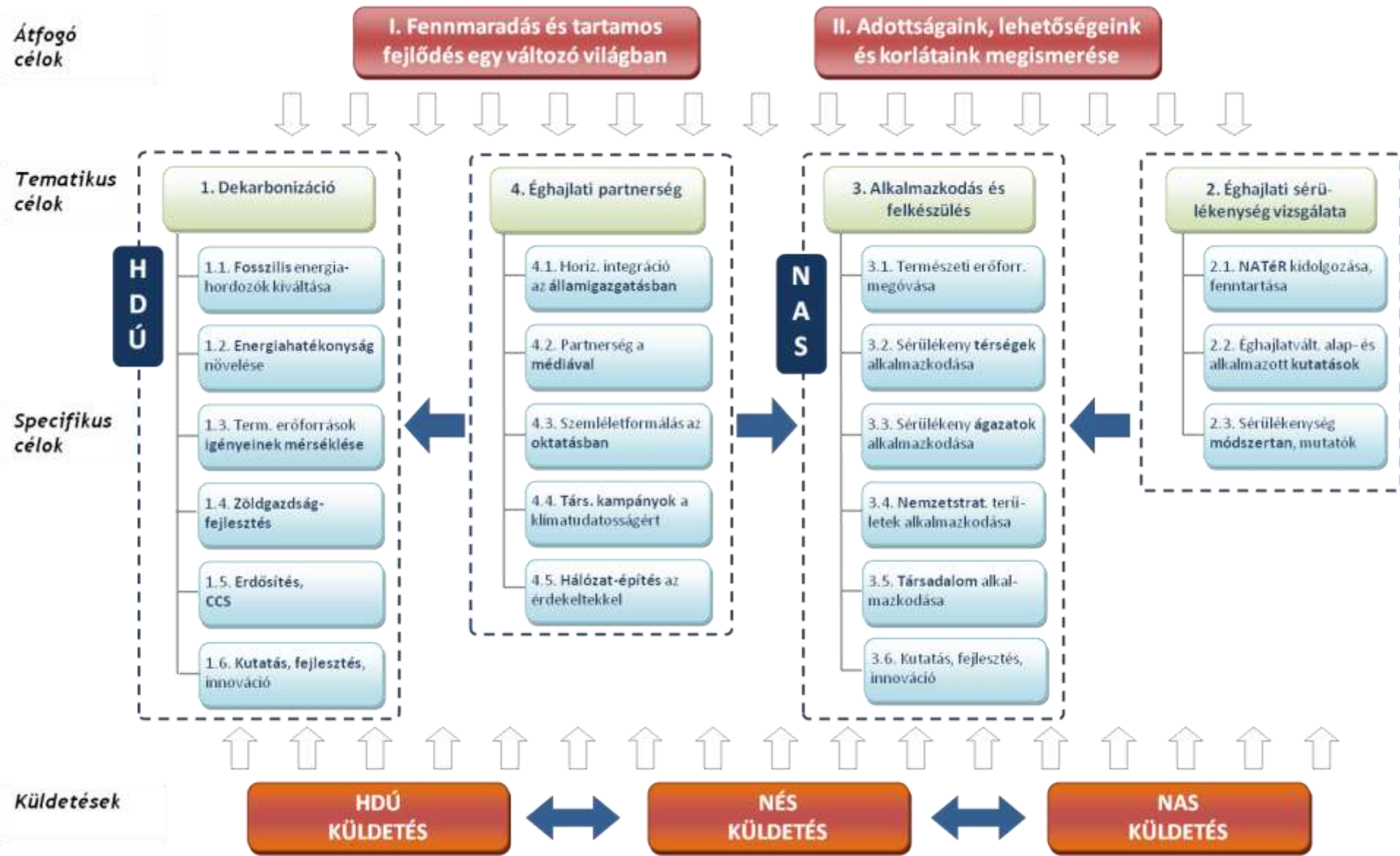
- Az ágazati tervezést segítő, önálló célrendszert és konkrét cselekvési irányokat kitűző, azonban az **ágazati fejlesztési törekvéseket „felül nem író” tervdokumentum.**
- A **klímapolitika**, a **zöldgazdaság-fejlesztés** és az **alkalmazkodás** átfogó keretrendszere, mely az éghajlatvédelem céljait és cselekvési irányait tükrözi mind ágazati mind területi dimenziókban a szakpolitikai és gazdasági tervezés számára, illetve a társadalom egésze felé.

> A NÉS a **2014-2025 időszakra** (kitekintéssel 2050-re) készül, cselekvési irányai **három időtávra** kerültek meghatározásra:

- **rövidtáv:** a 2014-2017. – konkrét feladatok → Éghajlatváltozási Cselekvési Terv
- **középtáv:** 2018-2025. – stratégiai szintű cselekvési irányok
- **hosszútáv:** 2025. évet követő, 2050-ig kitekintő időszak beavatkozási lehetőségei

Nemzetpolitikai célokhoz és ágazati stratégiákhoz való viszony feltárása!

A második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), a Hazai Dekarbonizációs Útiterv (HDÚ) és a Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS) egyesített célrendszere

III. Hazai Dekarbonizációs Útiterv

Hazai Dekarbonizációs Útiterv küldetése

A HDÚ küldetése olyan tervezési mechanizmus elindítása, amely lehetővé teszi, hogy a versenyképesség, a jólét, a technológia-váltás és az éghajlatvédelem szempontjainak kiegyensúlyozott figyelembevételén nyugvó kibocsátás-csökkentési úton járuljunk hozzá a hazai zöldgazdaság fejlesztéséhez és a nemzetközi dekarbonizációs terhek megosztásához.

Hajtóereje nem a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, hanem a fenntarthatóság felé való átmenet nemzetstratégiai céljainak elérése: fosszilis tüzelőanyagoktól történő függés mérséklése, anyag- és energiatakarékos technológiák térnyerése, megújuló energiaforrások elterjedése.

Dekarbonizáció (mitigáció): specifikus célok

Az üvegházhatású gázok hosszú távú kibocsátás-csökkentése

- > A **fosszilis energiahordozók kiváltásának** elősegítése.
- > Az **energiahatékonyság** növelése és az **energiatakarékosság** előmozdítása.
- > Azon **technológiák, szolgáltatások és fogyasztói szokások** elterjesztésének ösztönzése, melyek a természeti erőforrások igénybevételének mérséklése révén és a zárt anyagforgalmú rendszerek alkalmazásával segítik a karbonszegény gazdaság felé való átmenetet.
- > A dekarbonizáció **zöldgazdaság-fejlesztési eszközként** való megjelenítése.
- > A szén-dioxid természetes **nyelőkapacitásainak megerősítése**, valamint elnyeletése, anyagában történő hasznosítása és a geológiai közegben történő megkötés technológiai lehetőségeinek vizsgálata.
- > **Kutatások, fejlesztések, innovációk**, demonstrációs projektek támogatása.

Mi történt eddig?

A HDÚ-t megalapozó konzultációs folyamat lépései

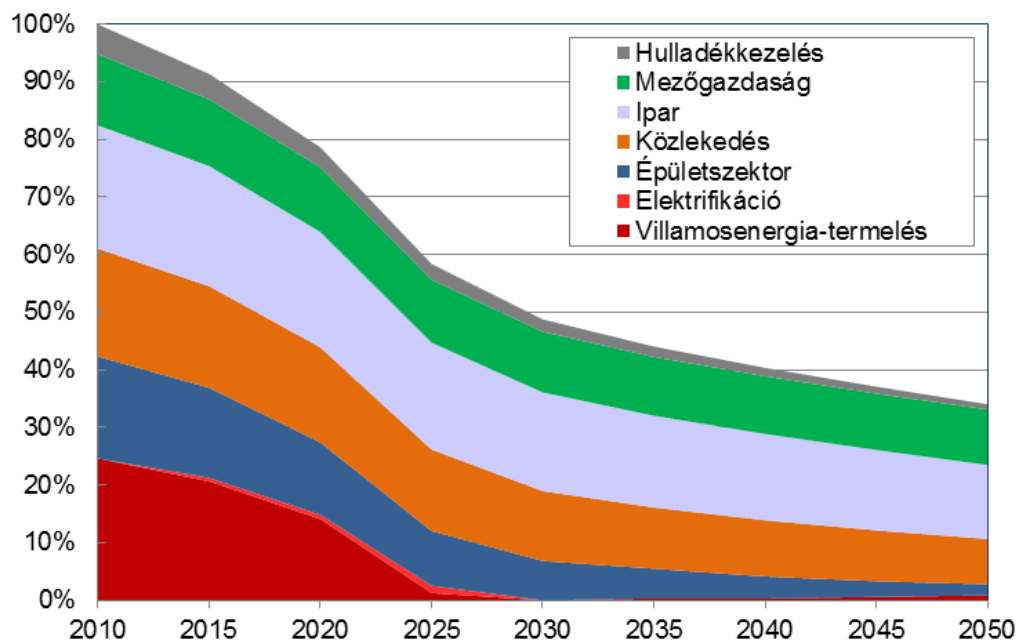
2012. május	A szektorok hosszú távú fejlődési kilátásairól, iparági fogyasztási és termelési jövőképekről ágazati vitaindító anyagok készültek.
2012. június	A tagok és a munkacsoport vezetők felkérésével megalakultak az ágazati Munkacsoportok, sor került az első összevont HDÚ munkacsoport ülésre.
2012. július–2012. december	Szakmai munka az 5 ágazati munkacsoportban a Karbon Kalkulátor bemenő adatainak meghatározására.
2012. szeptember	Kérdőíves felmérés a munkacsoport tagok célcsoportjaiban a számszerű bemenő adatok meghatározása érdekében.
2013. február	Munkacsoport vezetők koordinációs értekezlete: a HDÚ céljának, jellegének, tartalmi felépítésének, ütemtervének egyeztetése.
2013. március–2013. április	Ágazati munkacsoport ülések a fogyasztási és termelési jövőképekhez kapcsolódó HDÚ indikátorok meghatározására.
2013. július	HDÚ ágazati indikátorok bemutatása összevont HDÚ munkacsoport ülésen.
2013. június-július	HDÚ ágazati indikátorok véglegesítése, konszenzusos elfogadása, a dekarbonizációs pályák visszamutatása a Munkacsoportoknak.

Az átmenet lehetőségei egy alacsony karbontartalmú gazdaság felé: szektorális minimum és maximum ÜHG-kibocsátási pályák nemzetgazdasági összesítése

Főbb következtetéseink:

- > A **maximum** ÜHG pályák esetében a **nemzetgazdaság kibocsátása** gyakorlatilag **szinten marad** illetve 2040 után kis mértékben (10%) csökkenthet.
- > A **minimum** pályák összegzése alapján elvi szinten(!) **2050-re egy közel 70%-os dekarbonizációs szint** is elérhető lehet.
- > A **közlekedés, az épületszektor és a hulladékgazdálkodás kibocsátása mindkét esetben csökken**, ennek mértéke elsősorban a pénzügyi és szemléletformálási ösztönzők függvénye.
- > A gazdasági növekedés két hajtóereje, az **ipar és a mezőgazdaság, nem tud jelentősen hozzájárulni** a dekarbonizációs törekvésekhez a nem megfelelő irányba ösztönzött termelési szerkezet kialakítása miatt.

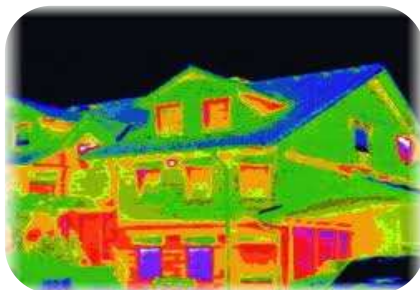
A szektorális minimum ÜHG-kibocsátási pályák nemzetgazdasági összesítése (2010=100%)

Ágazati cselekvési irányok és feladatok meghatározása

**Villamosenergia-
termelés**

Épületek

Ipar

Hulladékgazdálkodás

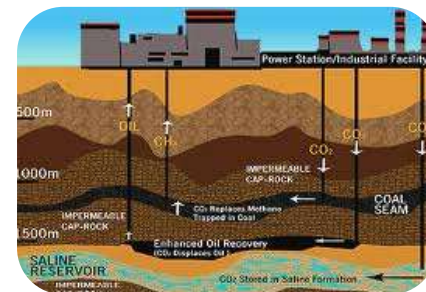
Közlekedés

Mezőgazdaság

Erdők szénmegkötése

**Szén-dioxid
leválasztás, tárolás,
hasznosítás**

IV. Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia (NAS)

Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia küldetése

A NAS küldetése az éghajlati változásokra rugalmasan reagáló, a kockázatokat megelőző és a károkat minimalizáló, élhető Magyarország természeti, valamint társadalmi-gazdasági feltételeinek biztosítása; innovatív, a fenntarthatóság felé való átmenetet támogató stratégiai keretrendszer révén.

Külön előadás keretében kerül bemutatásra.

V. Partnerség az Éghajlatért Szemléletformálási Terv

Külön előadás keretében kerül bemutatásra.

Köszönöm a figyelmet!

<http://nak.mfgi.hu>